
Dones filòsofes - Dones universalis

Autor:

Data de publicació: 23-10-2011

Des de l'antiguitat s'ha tingut coneixement de dones que s'han dedicat a la filosofia al llarg de la història però molt del seu llegat no ha estat tan estudiat fins als nostres dies. Hi testimonis de dones filòsofes a el menys des de la Grècia antiga i un nombre relativament petit d'elles van ser considerades com a tal en les èpoques antiga , medieval , moderna i contemporània , especialment durant els segles XX i XXI , tot just hi ha dones filòsofes que hagin entrat en el cànon filosòfic occidental. . La dona i la filosofia sempre s'ha mantingut en un complet tabú i segons estudis posteriors alguns filòsofs occidentals atribuïen a l'home un caràcter racional i la dona un potencial més emotiu i intuïtiu. D'aquesta opinió van ser Aristòtil , Tomàs d'Aquino , Rousseau , Hegel , Schopenhauer i Nietzsche .

Des de l'antiguitat s'ha tingut coneixement de dones que s'han dedicat a la filosofia al llarg de la història però molt del seu llegat no ha estat tan estudiat fins als nostres dies. Hi testimonis de dones filòsofes a el menys des de la Grècia antiga i un nombre relativament petit d'elles van ser considerades com a tal en les èpoques antiga , medieval , moderna i contemporània , especialment durant els segles XX i XXI , tot just hi ha dones filòsofes que hagin entrat en el cànon filosòfic occidental. . La dona i la filosofia sempre s'ha mantingut en un complet tabú i segons estudis posteriors alguns filòsofs occidentals atribuïen a l'home un caràcter racional i la dona un potencial més emotiu i intuïtiu. D'aquesta opinió van ser Aristòtil , Tomàs d'Aquino , Rousseau , Hegel , Schopenhauer i Nietzsche .

Retrat idealitzat de l'antiga filòsofa neoplatònica grega Hipatia per Jules Maurici Gaspard (1908).

En la filosofia antiga a Occident, mentre que la filosofia acadèmica era de el domini de filòsofs masculins com Plató i Aristòtil , filòsofes com Hipàrcia de Maronea (activa cap a l'any 325 aC), Areta de Cirene (activa al segle V-IV aC) i Aspasia de Milet (470-400 aC) van mantenir també activitat durant aquest període. Una notable filòsofa medieval va ser Hipatia (segle V). Filòsofes modernes destacades van ser Mary Wollstonecraft (1759-1797) i Margaret Fuller (1810-1850). Entre les filòsofes contemporànies influents estan Ayn Rand (1905-1982), Susanne Langer(1895-1985), Hannah Arendt (1906-1975), Simone de Beauvoir (1908-1986), Maria Zambrano (1904-1991), Mary Midgley (1919), Mary Warnock (1924-2019), Celia Amorós (1944) , Julia Kristeva (1941), Patricia Churchland (nascuda el 1943), Susan Haack (nascuda el 1945) i Amelia Valcárcel (1950).

A principis de l' segle XIX , algunes universitats de l' Regne Unit i Estats Units van començar a admetre a les dones, donant lloc a noves generacions de dones acadèmiques. No obstant això, investigacions de l' Departament d'Educació dels Estats Units realitzats a la fi dels anys 1990 de l' segle XX indicaven que la filosofia era un dels camps més desiguals en les humanitats pel que fa a la presència d'homes i dones. Les dones constituïen tot just el 17% de l'estudiantat a la Facultat de filosofia. En 2014, Inside Higher Education va descriure la filosofia "...amb una història pròpia en la disciplina de la misogínia i assetjament sexual "de les dones estudiants i professores. Jennifer Saul, professora de filosofia a la Universitat de Sheffield , va declarar en 2015 que les dones " ... estan deixant la filosofia després d'haver estat assetjades, agredides o haver patit represàlies " .

A principis dels anys noranta, la Associació Filosòfica Canadenca va afirmar que hi ha un desequilibri de gènere i biaix de gènere en el camp acadèmic de la filosofia . Al juny de 2013, un professor de sociologia nord-americà va declarar que "de totes les cites recents en quatre prestigioses revistes de filosofia, les dones representen només el 3,6% de l'total ". Els editors de l'Enciclopèdia de Stanford de la Filosofia han traslladat la seva preocupació sobre la subrepresentació de les dones filòsofes, i reclamen a editors i escriptors garantir que s'incloguin les contribucions de les dones filòsofes. Segons Eugene Sun Park, " la filosofia és predominantment blanca i predominantment masculina, aquesta homogeneïtat existeix en gairebé tots els aspectes i en tots els nivells de la disciplina ". Susan Price sosté que el "... cànon filosòfic segueix dominat pels homes blancs -la disciplina que ... encara segueix a el mite que el geni està lligat a l'gènere." Segons Saul, "la filosofia, la més antiga de les humanitats, és també la més masculina (i la més

blanca). Si bé altres àrees de les humanitats s'acosten a la paritat de gènere, la filosofia és en realitat més aclaparadorament masculina fins i tot que les matemàtiques . "

" Me'n vaig anar a fullejar a l'almenys tres enciclopèdies filosòfiques i de tots aquests noms (excepte Hipatia) no vaig trobar cap rastre. No és que no hagin existit dones filòsofes. És que els filòsofs han preferit oblidar-les, potser després d'haver-se apropiat de les seves idees " diu l'escriptor i filòsof italià Umberto Eco a " Filosofare a l'femmine " recordant l'existència de Diotima, Arete, Nicarete, Ipazia, Astasia, Teodora, Leoncia i Caterina de Siena , a propòsit de la publicació a França de Histoire des femmes philosophes de Gilles Menage , llatí de segle XVII, preceptor de Madame de Sévigné i de Madame de Lafayette el llibre, aparegut en 1690, es titulava originalment Mulierum philosopharum història .

història

Si bé hi va haver filòsofes des dels primers temps, i algunes van ser acceptades com filòsofes durant les seves vides, gairebé cap dona filòsofa ha entrat en el cànon occidental filosòfic. La investigació de la història de la filosofia s'enfronta a dos problemes principals: el primer és l'exclusió de les dones filòsofes dels textos d'història i filosofia, el que porta a una manca de coneixement sobre les dones filòsofes entre els que estudien filosofia. El segon problema tracta del que els filòsofs canònics havien de dir sobre la filosofia i el lloc de les dones en ella. En els últims vint anys hi ha hagut un augment exponencial en l'escriptura feminista sobre la història de la filosofia i del que ha estat considerat el cànon filosòfic. Segons Eugene Sun Park, "la filosofia és predominantment blanca i predominantment masculina, aquesta homogeneïtat existeix en gairebé tots els aspectes i en tots els nivells de la disciplina ". Susan Price sosté que el "... cànon filosòfic segueix dominat pels homes blancs -la disciplina que ... encara segueix a el mite que el geni està lligat a l'gènere." Segons Saul, "la filosofia, la més antiga de les humanitats, és també la més masculina (i la més blanca). Si bé altres àrees de les humanitats s'acosten a la paritat de gènere, la filosofia és en realitat més aclaparadorament masculina fins i tot que les matemàtiques. "

Al número publicat el 13 de maig de 2015 The Atlantic, Susan Price assenyala que tot i que la primera obra de Kant en 1747 cita Émilie Du Châtelet , una filòsofa que era "... erudita de Newton, religió, ciència i matemàtiques" , "el seu treball no es troba en les més de mil pàgines de la nova edició de The Norton Introduction to Philosophy ". The Norton Introduction to Philosophy no esmenta a una cap filòsofa femenina fins a mitjans de l' segle XX. Els estudiosos sostenen que les dones filòsofes també estan absents de les altres antologies principals utilitzades en les aules universitàries. Les antologies de filosofia de la universitat no esmenten generalment a filòsofes de al segle XVII com Margaret Cavendish , Anne Conway i Damaris Cudworth Masham . Amy Ferrer, directora executiva de l'American Philosophical Association, "les dones han estat sistemàticament excloses de l'cànon i les dones que arriben no poden veure quanta influència han tingut les dones en el camp". A la Enciclopèdia de la Filosofia, Publicada el 1967, conté entrades sobre més de 900 filòsofes però cap entrada per Wollstonecraft, Arendt o Beauvoir: "[Aquestes] dones filòsofes eren tot just marginals" a el cànon establert en aquest moment.

Filòsofes en l'Antiguitat
Hiparquia de Maronea.

Les primeres dones filòsofes de les que es té notícia van estar vinculades a l' escola pitagòrica : Melisa , Meva , Perictione , Fintis i Téano , són alguns dels noms que han arribat fins als nostres dies. D'altra banda, apareixen algunes dones relacionades indirectament amb la filosofia, com Aspasia de Milet , mestra de retòrica, logògrafa i promotora de el pensament i la cultura a la Grècia de Pèricles . Aspasia també apareix en els escrits de Plató, Xenofont i altres autors de l'època. Alguns acadèmics assenyalen que Plató , impressionat per la seva intel·ligència i enginy, va basar el personatge de Diotima de Mantinea de El Simposi en Aspasia. Sòcrates atribueix a Diotima les seves lliçons sobre l'Eros.

Eurípides va compondre la tragèdia Melanipa la filosofia , on el personatge de Melanipa mostra els seus coneixements astronòmics, com ja va fer Aglaonice , ia argumentar la doctrina filosòfica de Anaxàgores .

Es va vincular a l' platonisme mitjà a Clea, una sacerdotessa de Delfos. També apareix en el Liceu de Aristòtil el nom de Pàmfila, deixeble de Teofrast . Igualment va haver-hi dones filòsofes a les escoles epicúria i estoica , tant en Grècia com a Roma . Dins de la escola epicúria (el Jardí) es permetia l'accés a la ensenyaments de Epicur a dones . Entre elles destaquen Temista de Làmpsac i Leontion (veure Dones epicúries). Al estoïcisme destaquen les cinc filles de el filòsof Diodor Cronos , pertanyent a l'escola de Mègara, fundada per Euclides . Aquestes foren Menexena, Argea, Teognis, Artemisia i Pantaclea. A la escola cínica destaca Hiparquia de Maronea (segle IV aC) En el neoplatonisme , segons Porfirio , es van reunir diverses dones, entre elles Gémina i Anficlea. Cap al final de l' període hel·lenístic despunta Hipatia d'Alexandria, La dona científica i filòsofa més important de l'antiguitat. Va estudiar les obres de Plató i Aristòtil, però es va dedicar sobretot a l'astronomia i la matemàtica.

Altres filòsofes destacades de l'Antiguitat són:

Gargi Vachaknavi (segle VII a. C.): filòsofa índia.
Temistoclea de Delfos (segle VI a. C.): sacerdotessa del Temple de Delfos.
Eumetis, àlies de Cleobulina (segle VI a. C.): filla de Cleóbulo de Bufons , un dels set savis de Grècia .
Sosipatra d'Efes (segle IV a. C.): filòsofa neoplatònica i mística .
Areta de Cirene (segle IV a. C.): filòsofa de l' escola cirenaica .
Nicarete de Mègara (segle IV a. C.)
Melissa de Samos (segle IV o III a. C.): filòsofa associada a la escola pitagòrica .
Aesara de Lucania (segle IV o III a. C.): filòsofa associada a l'escola pitagòrica.
Ban Zhao (45-116): escriptora, historiadora i intel·lectual xinesa.
Caterina d'Alexandria (segle III d. C.).

Filòsofes en l'Edat Mitjana
Hildegard von Bingen, segle XII .

Durant aquest període, les dones estaven de fet excloses de l'món de la cultura i marginades de la vida social. En aquesta època les dones laiques no comptaven, en general, amb la suficient instrucció. Per contra, sí hi va haver dones cultes en els convents i monestirs, per exemple, bibliotecàries, escribanas i ensenyants. Al segle XII, la princesa bizantina Anna Comnena , filla de l'emperador Allunyo I Comneno , va rebre una acurada educació que la va convertir en erudita en literatura bizantina, història , mitologia i filosofia, incloent algunes dedicades a l'estudi de Aristòtil juntament amb un grup de comentaristes de la seva obra. Moltes d'aquestes dones van escriure obres sobre les seves experiències místiques, així com alguns tractats científics. En aquesta línia destaca Hildegarda de Bingen (1098 - 1179), beguina que va deixar escrits d'astronomia, botànica i medicina, així com llibres profètics, basats en les seves visions.

Cal esmentar també a Herrada de Landsberg (c. 1130-1195), autor de l'enciclopèdia Hortus deliciarum (El jardí de les delícies), a Margarita Porete (c. 1250-1310), mística beguina i autora de El mirall de les ànimes simples, santa Caterina de Siena (1347 - 1380), teòloga i mística cristiana.

Christine de Pisan (1364 - c. 1430), filòsofa i poeta humanista, és considerada la primera escriptora professional de la història. Entre les seves obres destaca La ciutat de les dames (1405). És considerada per algunes autores com precursora de l'feminisme occidental i se situa en l'inici de l'anomenada querella de les dones , un debat literari sorgit al voltant de la situació de les dones i la seva defensa davant de la situació de subordinació que marcava l'època.

Filòsofes de el Renaixement
Teresa de Jesús (1515-1582).

Durant el Renaixement , la filosofia va continuar en mans masculines, encara que alguns pensadors ja reconeixien la influència de les dones en el terreny de la cultura. En aquest sentit, es van elaborar elencs de dones cèlebres, per tal de completar la trajectòria de el pensament humà des de l'antiguitat. Progressivament es van anar debilitant les condicions que impedièen l'accés de les dones a la cultura i va augmentar el nombre de dones que escrivien poesia i s'interessaven per la ciència, la política i la música, fonamentalment entre la classe noble. Així per exemple, Galileu va mantenir correspondència amb la duquesa de Toscana, Cristina de Lorena , a propòsit dels seus descobriments en astronomia i la defensa de les tesis copernicanes. Casa de Gournay (1565-1645) va ser una crítica de la religió, proto-feminista, traductora i novel·lista que va insistir que les dones haurien de ser educades.

En l'àmbit religiós i, concretament, entre els reformadors catòlics, destaca Teresa de Jesús (1515-1582), fundadora de monestirs i escriptora. La seva aguda percepció de dolor existencial humà es plasma en obres com Els estatges (1577), on proposa un camí interior de redempció que condueix a la beatitud. L'obra de Teresa de Jesús va exercir una enorme influència sobre la teologia de la seva època i posteriors, en particular sobre la teologia mística, a l'subratllar l'aspecte psicològic i emotiu de l'experiència religiosa.

Filòsofes en el Barroc

Anna Maria van Schurman (1607-1678).
Isabel de Bohèmia (1618-1680) va influir en moltes figures i filòsofs clau, especialment René Descartes .
Margareth Cavendish (Margaret Lucas) (1623-1673).
Anne Conway (1631-1679).
Damaris Cudworth Masham (1659-1708).

Juana Inés de la Creu (1651-1695) .Virgen i Religiosa de l'Ordre de San Jerónimo. Va ser la primera dona en el Mèxic colonial a declarar a través del seu Famosa "Resposta a Sor Filotea de la Creu" i la recent descoberta en els anys 80's "Carta a l'RPM Antonio Nuñez de Miranda de la Companyia de Jesús" a favor de l'educació, reflexió, participació i difusió de les dones en els diversos camps d'estudi, des de la Teologia, Ciències Socials i Humanitats com en les Ciències Dures. És considerada pels pensadors i filòsofs de la seva època així com en l'època actual com la major escriptora i pensadora de tota Amèrica en ser la primera dona a reclamar i promoure els drets universals i igualitaris de les dones.

Mary Astell (1666-1731).

Filòsofes de la Il·lustració

Mary Wollstonecraft , filòsofa feminista , de l' XVIII (1759-1797)

Catherine Trotter (1679 - 1749)

Émilie du Châtelet (1706 - 1749)

Olympe de Gouges (1748-1793)

Judith Sargent Murray (1751 - 1820)

Mary Wollstonecraft (1759-1797)

Madame de Staël (1565-1645)

Frances Wright (1795 - 1852)

Filòsofes de segle XIX

Harriet Taylor Mill (1807-1858)

Elizabeth Cady Stanton (1815-1902)

Susan B. Anthony (1820-1906)

Harriet Tubman (1820-1913)

Helen Taylor (1831-1907)

Eleonor Marx (1844-1883)

Laura Marx (1845-1911)

Dones filòsofes de segle XX a la XXI

Lou Andreas-Salom (1861-1937),

Voltairine de Cleyre (1866-1912),

Emma Goldman (1869-1940),

Maria Montessori (1870-1952),

Rosa Luxemburg (1871-1919),

Aleksandra Koolontai (1872-1952),

Eleanor Roosevelt (1884-1962),

Hedwig Conrad-Martius (1888-1966),

Edith Stein (1891-1942),

Susanne Langer (1895-1985),

María Zambrano (1904-1991),

Ayn Rand (1905-1982),

Hannah Arendt (1906-1975),

Alice Ambrose (1906-2001),

Simone de Beauvoir (1908-1986),

Simone Weil (1909-1943),

Raya Dunayevskaya (1910-1987),

Elizabeth Anscombe (1919-2001),

Jeanne Hersch (1910-2000),

Iris Murdoch (1919-1999),

Mary Midgley (1919-2019),

Philippa Foot (1920-2010),

Mary Warnock (1924-2019),

Mary Hesse (1924-2016),
Graciela Ferro (1928-2003),
Françoise Collin (1928-2012),
Judith Jarvis Thomson (1929-2020),
Luce Irigaray (1930),
Carla Lonzi (1931-1982),
Nawal El'Sadaawi (1931),
Kate Millet (1934-2017),
Susan Sontag (1933-2004),
Sarah Kofman (1934-1994),
Élisabeth de Fontenay (1934),
Monique Wittig (1935-2003),
Hélène Cixous (1937),
Fàtima Mernissi (1940-2015),
Carole Pateman (1940),
Marilyn Frye (1941),
Julia Kristeva (1941),
Victòria Camps (1941),
Françoise Dastur (1942),
Patricia Churchland (1943),
Blandine Kriegel (1943),
Angela Davis (1944),
Elisabeth Badinter (1944),
Celia Amorós (1944),
Sylviane Agacinski (1945),
Susan Haack (1945),
Andrea Dworkin (1946-2005),
Catherine MacKinnon (1946),
Chantal Delsol (1947),
Barbara Cassin (1947),
Martha Nussbaum (1947),
Nancy Fraser (1947),
Catherine Chalièr (1947),
Adela Cortina (1947),
Monique David Menard (1947),
Genevieve Fraisse (1948),
Myriam Revault d'Allonnes ,
Michèle Li Dœuff (1948),
Amelia Valcàrcel (1950),
Maria Luisa Femenías (1950),
Chantal Maillard (1951),
Alicia Puleo (1952),
Linda Martín Alcoff (1955),
Ana María Martínez de l'Escala (1953),
Rosi Braidotti (1954),
Luisa Posada (1957),
Rosa María Rodríguez Magda (1957),
Ruth Hagenruber (1958),
Ana de Miguel (1961),
Alicia Miyares (1963),
Natalie Depraz (1964),
Tamar Gendler (1965).

Bibliografia

De Martino, Giulio; Bruzzese, Monica (1996). Les filòsofes: Les Dones Protagonistes en la Història de l' Pensament . Edicions Càtedra. ISBN 978-84-376-1440-3 .
Mary Ellen Waithe (ed.) (1987). A History of Women Philosophers: Volume I: Ancient Women Philosophers 600 BC - 500 AC . Springer. ISBN 978-90-247-3348-4 .

Mary Ellen Waithe (ed.) (1989). A History of Women Philosophers: Volume II: Medieval, Renaissance and Enlightenment Women Philosophers, 500-1600 . Springer. ISBN 978-90-247-3571-6 .

Mary Ellen Waithe (ed.) (1991). A History of Women Philosophers: Volume III: Modern Women Philosophers, 1600-1900 . Springer. ISBN 978-0-7923-0930-7 .

Femenías, María Luisa; Oliver, Amy (2007). Feminist Philosophy in Latin America and Spain (en anglès) . Rodopi. ISBN 9042022078 . Consultat el 9 de desembre de 2016 .

Gleichhauf, Ingeborg (2010). «Dones filòsofes en la història -» . www.icariaeditorial.com . Icària.

Ménage, Gilles (1690). «Història de les dones filòsofes» .

vegeu també

Annex: Filòsofes

Categoria: Filòsofes
feminisme filosòfic

referències

? Duran, Jane (1 de gener de 2006). Eight Women Philosophers: Theory, Politics, and Feminism . University of Illinois Press. ISBN 9780252030222 . doi : 10.5406 / j.ctt1xcn4h . Consultat el 10 de desembre de 2016 .

? a b c Eugene Sun Parkl. «Why I Left Acadèmia: Philosophy 's Homogeneity Needs Rethinking» . read.hipporeads.com (en anglès) . Consultat el 10 de desembre de 2016 .

? "Salary, Promotion, and Tenure Status of Minority and Women Facultat in US Colleges and Universities. National Center for Education Statistics, Statistical Analysis Report, març 2000; US Department of Education, Office of Education Research and Improvement, Report # NCES 2000- 173; 1993 National Study of Postsecondary Facultat (NSOPF: 93). Veure també "Characteristics and Attitudes of Instructional Facultat and Staff in the Humanities." National Center For Education Statistics, ED Tabs, Julio 1997. US Department of Education, Office of Education Research and Improvement, Report # NCES 97-973; 1993 National Study of Postsecondary Facultat (NSOPF-93) .

? Les estadístiques de el Departament d'Educació dels Estats Units en els informes esmentats semblen posar el número prop de l'17%, però aquests números es basen en dades de mitjans dels anys noranta. L'article més recent de Margaret Urban Walker (2005) discuteix el problema de les dades i descriu les estimacions més recents com "(projecció optimista) 25-30 per cent" .

? «Unofficial Internet campaign outs professor for Alleged sexual harassment, attempted assault» . Consultat el 10 de desembre de 2016 .

? Ratcliffe, Rebecca (5 de genièr de 2015). « ' Philosophy is for posh, white boys with trust de cobertura - why are there so few women?» . The Guardian (en anglès britànic) . ISSN 0261-3077 . Consultat el 10 de desembre de 2016 .

? a b «Women in Philosophy: Problems with the Discrimination Hypothesis | National Association of Scholars » . www.nas.org . Consultat l'11 de desembre de 2016 .

? a b c d Price, Susan. «Reviving the Female Cànon» . The Atlantic (en anglès nord-americà) . Consultat l'11 de desembre de 2016 .

? a b Saul, Jennifer M. «Philosophy has a sexual harassment problem» . Salon . Consultat l'11 de desembre de 2016 .

? Umberto Eco (2004). «Filosofare a l'femminile» . www.universitadelledonne.it (en italià) . Consultat l'11 de desembre de 2016 .

? Witt, Charlotte; Shapiro, Lisa (1 de gener de 2016). Zalta, Edward N., ed. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2016 edició). Metaphysics Research Lab, Stanford University . Consultat l'11 de desembre de 2016 .

? «científiques» . www.edualter.org (en català) . Consultat el 9 de desembre de 2016 .

? a b c Rodríguez-Moreno, Immaculada. DONA I FILOSOFIA A GRÈCIA (en anglès) . Consultat el 28 d'abril de 2020 .

? Rodríguez-Moreno, Immaculada (2006). Dona i filosofia a Grècia . Universitat de Lleó. pàg. 119. ISBN 978-84-9773-201-7 .

? Christina Howells, ed. (2013). French Women Philosophers: A Contemporary Reader . Routledge. ISBN 9781135643843 .

Enllaços externs

Women Philosophers